

1 Do jakiego sądu należy się zwrócić: do sądu powszechnego orzekającego w sprawach cywilnych czy do sądu szczególnego (na przykład sądu orzekającego w sprawach z zakresu prawa pracy)?

Zgodnie z ogólną zasadą włoskiego systemu prawnego w sprawach dotyczących praw i dóbr osobistych właściwe są sądy powszechne. Do sądów powszechnych zalicza się: sędziów pokoju (*giudici di pace*), sądy niższego rzędu (*tribunali*) oraz sądy apelacyjne (*corti di appello*). Sądem najwyższej instancji jest Najwyższy Sąd Kasacyjny (Suprema Corte di Cassazione), natomiast w sprawach dotyczących zgodności z konstytucją orzeka Trybunał Konstytucyjny (Corte Costituzionale). Obok sądownictwa powszechnego istnieje również sądownictwo administracyjne. Sądy administracyjne są właściwe do rozpoznawania spraw dotyczących prawnie uzasadnionych interesów oraz – w szczególnych dziedzinach określonych w prawie – sporów dotyczących wykonywania uprawnień administracyjnych lub bezczynności organu administracyjnego w odniesieniu do środków, aktów, umów lub postępowań związanych z wykonywaniem takich uprawnień przez organy publiczne. Akty lub środki przyjęte przez rząd w ramach sprawowania władzy politycznej nie podlegają zaskarżeniu. Zgodnie z przepisami kodeksu postępowania administracyjnego sądami właściwymi w sprawach administracyjnych są regionalne sądy administracyjne (*tribunali amministrativi regionali*) oraz Rada Stanu (Consiglio di Stato). Sądem najwyższej instancji jest Najwyższy Sąd Kasacyjny, wyłącznie jednak pod względem właściwości. Kolejnym rodzajem sądów szczególnych są izby skarbowe (*tributari*). Właściwe do rozpoznawania spraw podatkowych są izby skarbowe na szczeblu prowincji (*commissioni tributarie provinciali* – CTP) oraz izby skarbowe na szczeblu regionu (*commissioni tributarie regionali* – CTR). Izby skarbowe są właściwe we wszystkich sprawach dotyczących wszelkiego rodzaju podatków, niezależnie od ich nazwy, w tym podatków regionalnych, na szczeblu prowincji oraz miejskich, a także składek odprowadzanych na rzecz włoskiego Narodowego Funduszu Zdrowia, podatków wyrównawczych i dodatkowych, powiązanych kar oraz odsetek, a także wszelkich innych dodatkowych opłat. We włoskim systemie prawnym w ramach sądownictwa powszechnego funkcjonują również wydziały szczególne. Do najważniejszych z nich zaliczają się: a) wydziały specjalizujące się w sprawach dotyczących migracji, ochrony międzynarodowej oraz swobodnego przepływu obywateli Unii; b) wydziały specjalizujące się w sprawach przedsiębiorców; c) wydziały specjalizujące się w sprawach dotyczących rolnictwa. Istnieją również sądy szczególne, w tym trybunały ds. nieletnich (*tribunali per i minorenni*) i trybunały penitencjarne (*tribunali di sorveglianza*). Spory ze stosunku pracy są rozpoznawane przez sądy powszechne. W niektórych sądach istnieją wyznaczone w tym celu wydziały (wydziały pracy). Z technicznego punktu widzenia nie są to jednak wydziały szczególne, lecz raczej modele organizacyjne w strukturze sądów.

Zasadniczo sąd niższego rzędu jest właściwy do orzekania we wszystkich sprawach, które nie podlegają właściwości innego sądu. Sąd niższego rzędu ma także wyłączną właściwość we wszystkich sprawach dotyczących podatków i cel (których nie skierowano do izb skarbowych), wszystkich spraw dotyczących statusu i zdolności do czynności prawnych osób oraz praw związanych z tytułami szlacheckimi, skarg dotyczących zaprzeczenia prawdziwości dokumentu, postępowań egzekucyjnych oraz zasadniczo wszystkich spraw o nieokreślonej wartości przedmiotu sporu.

Sędzia pokoju rozpoznaje sprawy dotyczące ruchomości, których wartość nie przekracza 50 000 euro, jeżeli zgodnie z przepisami nie są one objęte właściwością innego sądu. Od dnia 31 października 2021 r. kwota ta będzie wynosić 30 000 euro. Sędzia pokoju jest również właściwy do rozpoznawania wszystkich spraw wymienionych w art. 7 kodeksu postępowania cywilnego.

2 W przypadku gdy właściwość mają sądy powszechne orzekające w sprawach cywilnych (tj. sądy, które odpowiadają za rozpoznawanie takich spraw), w jaki sposób mogę się dowiedzieć, do którego z nich należy się zwrócić?

Kryterium obowiązującym przy ustalaniu sądu, do którego należy się zwrócić, jest „właściwość sądu”. We włoskim systemie prawnym właściwość określa zestaw uprawnień i funkcji, z których może korzystać organ prawny. Wyróżnia się następujące rodzaje właściwości: – rzeczowa; – miejscowa; – funkcjonalna; – według wartości przedmiotu sporu. W przypadku postępowania cywilnego właściwość wskazuje poziom uprawnień przyznanych poszczególnym organom sądowym, a tym samym zakres, w jakim uprawnienia decyzyjne tego organu są uzasadnione. Właściwość, o której mowa, zdefiniowano z „technicznego punktu widzenia” i uregulowano w art. 7 i nast. kodeksu postępowania cywilnego. Zgodnie z tymi przepisami właściwość sądu stanowi przesłankę procesową i w związku z tym może być przedmiotem postanowienia w toku postępowania. W przypadku naruszenia jakichkolwiek przepisów regulujących właściwość sąd rozpoznający sprawę jest uprawniony do stwierdzenia swojej niewłaściwości (zob. art. 38 kodeksu postępowania cywilnego). Właściwość w sensie technicznym różni się od tzw. właściwości wewnętrznej, tj. przydziału spraw w ramach właściwego organu sądowego. Ta druga właściwość (*competenza tabellare*) opiera się na strukturze organizacyjnej sądu niższego rzędu, np. podziale na wewnętrzne wydziały (I wydział cywilny), wyznaczeniu jednostek zajmujących się poszczególnymi dziedzinami (wydział pracy) lub ustanowieniu oddzielnych jednostek. Nieprzestrzeganie przepisów dotyczących przydziału spraw nie skutkuje powstaniem kwestii proceduralnej co do właściwości, ale stanowi raczej problem organizacyjny dotyczący przydziału danej sprawy w ramach organu sądowego.

Jeżeli chodzi o miejsce wytoczenia powództwa, właściwy jest sąd miejsca zamieszkania (*residenza*) lub domicylu (*domicilio*) pozwanego, chyba że ustawa stanowi inaczej. Jeżeli takie miejsce nie jest znane, wówczas sądem właściwym jest sąd w miejscu pobytu (*dimora*) pozwanego. Jeżeli pozwany nie ma miejsca zamieszkania, domicylu lub pobytu we Włoszech lub gdy miejsce jego pobytu jest nieznane, wówczas sądem właściwym jest sąd miejsca zamieszkania powoda. Przepisy regulujące właściwość miejscową określono w art. 18 i nast. kodeksu postępowania cywilnego.

2.1 Czy istnieje rozróżnienie w hierarchii sądów powszechnych orzekających w sprawach cywilnych (na przykład sądy rejonowe są sądami niższej instancji, a sądy okręgowe są sądami wyższej instancji), a jeżeli tak, który z nich jest właściwy w mojej sprawie?

Sądownictwo powszechne sprawują: sądy karne, które orzekają o zasadności lub braku zasadności aktu oskarżenia wniesionego przez prokuratora przeciwko konkretnej osobie, oraz sądy cywilne, których zadaniem jest ochrona prawna praw nierozdzielnie związanych ze stosunkami między osobami fizycznymi lub między osobą fizyczną a organem publicznym, w przypadku gdy organ ten, wykonując swoje obowiązki, narusza prawa i dobra osobiste jednostek. W sprawach karnych funkcjonariusze wymiaru sprawiedliwości sprawują funkcje sędziowskie (wydawanie wyroków) i prokuratorskie (prowadzenie śledztw z ramienia Urzędu Prokuratury). Po zakończeniu śledztwa prokuratorzy wszczynają postępowanie karne albo wnoszą o umorzenie sprawy, popierają oskarżenie w sądzie oraz wykonują czynności prokuratorskie w sądach wyższej instancji. Zgodnie z art. 107 akapit ostatni konstytucji Republiki Włoskiej postępowania karne wszczynają funkcjonariusze Urzędu Prokuratury (nawet jeżeli działają przy sądach niższego rzędu). W toku postępowania karnego poszkodowany może wytoczyć powództwo adhezyjne o odszkodowanie, ale może również wytoczyć odrębne powództwo przed sądem cywilnym.

Postępowania w sprawach karnych i cywilnych regulują dwa oddzielne zbiory przepisów procesowych, mianowicie kodeks postępowania cywilnego oraz

kodeks postępowania karnego. Sądami powszechnymi zarządzają sędziowie zawodowi i niezawodowi (*guidici onorari*) jako przedstawiciele wymiaru sprawiedliwości.

W pierwszej instancji w sprawach karnych i cywilnych orzekają:

sędziowie pokoju – będący sędziami niezawodowymi orzekającymi w składzie jednoosobowym,

sądy niższego rzędu (*tribunali ordinario*) – w składzie jednoosobowym albo kilkuosobowym, w zależności od charakteru sprawy,

sąd ds. nieletnich – w składzie kilkuosobowym przy wsparciu biegłych,

Trybunał penitencjarny – w składzie jednoosobowym albo kilkuosobowym (przy wsparciu biegłych).

W sądach pierwszej instancji czynności prokuratorskie wykonują następujące organy:

prokurator przy sądzie niższego rzędu (m.in. w przypadku przestępstw należących do właściwości sędziów pokoju),

prokurator przy sądzie ds. nieletnich,

prokurator przy sądzie apelacyjnym (w przypadku postępowań wnoszonych przed trybunał penitencjarny).

W drugiej instancji wymiar sprawiedliwości sprawują:

sąd apelacyjny – w przypadku apelacji od wyroków sądu niższego rzędu oraz sądu ds. nieletnich;

sąd niższego rzędu – w przypadku środków odwoławczych od orzeczeń wydanych przez sędziego pokoju (również w przypadku zażaleń na postanowienia dotyczące wolności osobistej);

trybunał penitencjarny – w przypadku środków odwoławczych od orzeczeń wydanych przez sędziego sprawującego nadzór nad wykonaniem wyroków.

W sądach drugiej instancji czynności prokuratorskie wykonuje prokurator przy sądzie apelacyjnym. Orzekanie w sprawie zgodności wyroków z prawem należy do właściwości Najwyższego Sądu Kasacyjnego. Czynności prokuratorskie w postępowaniach przed tym sądem wykonuje prokurator przy Sądzie Kasacyjnym. Należy zaznaczyć, że do organów prokuratury we Włoszech zalicza się również Krajowa Dyrekcja ds. Walki z Mafią i Terroryzmem (Direzione Nazionale Antimafia e Antiterrorismo), która – zgodnie z przepisami dekretu ustawodawczego nr 160/06 – wykonuje czynności prokuratorskie koordynowane na szczeblu krajowym.

2.2 Właściwość miejscowa (który sąd jest właściwy do rozpoznania mojej sprawy: sąd w mieście A czy w mieście B?).

O ile prawo nie stanowi inaczej, sądem właściwym jest sąd miejsca zamieszkania (*residenza*) lub domicyliu (*domicilio*) pozwanego. Jeżeli takie miejsce nie jest znane, wówczas sądem właściwym jest sąd w miejscu pobytu (*dimora*) pozwanego. Jeżeli pozwany nie ma miejsca zamieszkania, domicyliu lub pobytu we Włoszech lub gdy miejsce jego pobytu jest nieznanne, wówczas sądem właściwym jest sąd miejsca zamieszkania powoda. Obowiązują jednak przepisy szczególne dotyczące ustalenia sądu, przed który należy wytoczyć powództwo: przepisy ogólne i szczególne określono w art. 18 i nast. kodeksu postępowania cywilnego. Istnieją jednak również inne przepisy, określone w ustawach szczególnych regulujących np. sprawy dotyczące rodzin lub dzieci, wykonywania wyroków lub praw konsumentów.

2.2.1 Podstawowa zasada ustalania właściwości miejscowej

W przypadku osób fizycznych, o ile prawo nie stanowi inaczej, sądem właściwym jest sąd miejsca zamieszkania lub domicyliu pozwanego. Jeżeli takie miejsce nie jest znane, wówczas sądem właściwym jest sąd w miejscu pobytu pozwanego. Jeżeli pozwany nie ma miejsca zamieszkania, domicyliu ani pobytu we Włoszech lub gdy miejsce jego pobytu jest nieznanne, wówczas sądem właściwym jest sąd miejsca zamieszkania powoda.

W przypadku osób prawnych, o ile prawo nie stanowi inaczej, jeżeli pozwany jest osobą prawną, właściwość ma sąd właściwy dla miejsca siedziby. Jeżeli osoba prawna posiada zakład lub pełnomocnika upoważnionego do występowania w sądzie w związku z powództwem, sądem właściwym jest również sąd właściwy dla miejsca siedziby tego zakładu lub pełnomocnika. Do celów ustalenia właściwości sądu spółki osobowe nieposiadające osobowości prawnej, stowarzyszenia i komitety mają siedzibę w miejscu, w którym zwykle prowadzą działalność.

Sprawy dotyczące zobowiązań względem określonych osób (*diritti di obbligazione*) są również objęte właściwością sądu w miejscu powstania zobowiązania lub sądu miejsca, w którym zobowiązanie ma zostać wykonane.

2.2.2 Wyjątki od podstawowej zasady

Właściwość sądu w sprawach dotyczących dzieci

W przypadku środków dotyczących wykonywania władzy rodzicielskiej głównym kryterium jest miejsce zwykłego pobytu dziecka w chwili złożenia wniosku. Miejsce zwykłego pobytu dziecka określa się na podstawie obiektywnych kryteriów. Zmiana miejsca zamieszkania dziecka nie powoduje zmiany właściwości sądu, jeżeli upłynął bardzo krótki okres, biorąc pod uwagę wiek dziecka.

Właściwość sądu w sprawach dotyczących związków małżeńskich

Separacja W przypadku separacji sądowej pozew składa się w sądzie ostatniego wspólnego miejsca zamieszkania małżonków lub, jeżeli małżonkowie nigdy nie mieszkali razem, w sądzie miejsca zamieszkania lub domicyliu pozwanego małżonka. Jeżeli pozwany małżonek zamieszkuje za granicą lub nie ma możliwości skontaktowania się z nim, pozew składa się w sądzie miejsca zamieszkania lub domicyliu powoda. Jeżeli również ten małżonek zamieszkuje za granicą, pozew można złożyć w dowolnym sądzie we Włoszech.

Rozwód Sądem właściwym dla rozpoznania pozwu o rozwiązanie małżeństwa cywilnego przez rozwód lub o zniesienie skutków cywilnych małżeństwa konkordatowego (kościelnego) jest sąd miejsca zamieszkania lub domicyliu pozwanego małżonka, niezależnie od pozostałych kryteriów ustalania właściwości sądu, które ten sam przepis prawny przewiduje jako alternatywne. Wspólny wniosek można jednak złożyć w sądzie miejsca zamieszkania lub domicyliu dowolnego z małżonków.

Właściwość sądu w przypadku spraw dotyczących zatrudnienia

W pierwszej instancji spory ze stosunku pracy są objęte właściwością sądu niższego rzędu pełniącego funkcję sądu pracy. Właściwość miejscowa przysługuje sądowi właściwemu dla miejsca, w którym powstał stosunek pracy, lub dla siedziby przedsiębiorstwa lub jego oddziału, do którego oddelegowano zainteresowanego pracownika, bądź miejsca, w którym pracownik ten wykonywał pracę w chwili ustania stosunku pracy. Właściwość ta nie zmienia się na skutek przeniesienia przedsiębiorstwa, jego likwidacji lub likwidacji jego oddziału, pod warunkiem wytoczenia powództwa w terminie sześciu miesięcy od takiego przeniesienia lub takiej likwidacji. Właściwość miejscowa w przypadku sporów ze stosunku pracy w organach administracji publicznej przysługuje sądowi właściwemu dla miejsca, w którym znajduje się urząd, do którego zainteresowany pracownik jest lub był oddelegowany w chwili ustania stosunku pracy. Sprawy, w których stroną jest organ administracji państwowej, nie mogą być objęte właściwością *foro erariale* (sądu orzekającego w sprawach dotyczących finansów publicznych).

Właściwość sądu w przypadku spraw dotyczących praw majątkowych do nieruchomości oraz roszczeń posesoryjnych

Sprawy dotyczące praw majątkowych do nieruchomości, sprawy związane z najmem i nieodpłatnym użyczeniem nieruchomości oraz wynajmem powierzchni biurowych, jak również sprawy dotyczące wyznaczenia terminów oraz przestrzegania odległości ustanowionych przepisami ustawowymi, wykonawczymi lub prawem zwyczajowym w odniesieniu do sadzenia drzew i żywopłotów należą do właściwości sądu miejsca, w którym znajduje się dany budynek lub dana nieruchomość. Jeżeli nieruchomość znajduje się na obszarze właściwości więcej niż jednego sądu, właściwość ma sąd właściwy dla obszaru, na którym znajduje się ta część nieruchomości, z której odprowadza się najwyższą kwotę podatków na rzecz Skarbu Państwa. Jeżeli strona nie płaci żadnych podatków, właściwość ma dowolny sąd właściwy dla obszaru, na którym znajduje się część tej nieruchomości. W odniesieniu do eksmisji lub roszczeń

posesoryjnych, a także zgłoszenia nowych prac budowlanych oraz zawiadomienia o ewentualnych szkodach właściwość ma sąd właściwy dla miejsca, w którym miał miejsce zgłoszony fakt.

Właściwość sądu w sprawach spadkowych

Sąd właściwy dla miejsca otwarcia spadku ma właściwość w sprawach:

- 1) dotyczących wniosku o dział spadku lub dotyczących działu spadku lub we wszelkich innych sprawach między współspadkobiercami do czasu działu spadku;
- 2) dotyczących unieważnienia działu spadku oraz zabezpieczenia udziałów spadkowych, o ile postępowanie w tej sprawie zostanie wszczęte przed upływem dwóch lat od daty działu spadku;
- 3) dotyczących kredytów udzielonych spadkodawcy lub zapisów na rzecz spadkobiercy, pod warunkiem że postępowanie wszczęto, zanim nastąpił dział spadku, i w każdym wypadku w ciągu dwóch lat od daty wszczęcia postępowania spadkowego;
- 4) przeciwko wykonawcy testamentu, pod warunkiem że postępowanie wszczęto w terminie określonym w poprzednim punkcie.

Właściwość sądu w sprawach między współnikami oraz między właścicielami mieszkań spółdzielczych

W sprawach między współnikami właściwość ma sąd właściwy dla siedziby przedsiębiorstwa; w sprawach między właścicielami mieszkań spółdzielczych lub między właścicielami mieszkań spółdzielczych a spółdzielnią mieszkaniową właściwość ma sąd właściwy dla miejsca, w którym znajduje się majątek wspólny (lub jego większa część).

Właściwość sądu w sprawach dotyczących organów administracji publicznej

W sprawach, w których stroną jest organ administracji państwowej, właściwość – zgodnie z przepisami szczególnymi regulującymi kwestie reprezentowania i obrony Skarbu Państwa przed sądem oraz w sprawach przewidzianych w tych przepisach – należy do sądu właściwego dla siedziby Urzędu Prokuraturii Generalnej (Ufficio dell'Avvocatura dello Stato), w okręgu właściwości sądu, który byłby właściwy zgodnie z przepisami ogólnymi. Jeżeli organ administracji jest stroną pozwaną, obszar właściwości określa się w odniesieniu do sądu właściwego dla miejsca, w którym powstało zobowiązanie lub w którym znajduje się ruchomy lub nieruchomy składnik majątku będącego przedmiotem pozwu.

Właściwość sądu w sprawach egzekucyjnych

W sprawach dotyczących egzekucji z ruchomości lub nieruchomości właściwość ma sąd właściwy dla miejsca położenia ruchomości lub nieruchomości.

W przypadku egzekucji z pojazdów silnikowych i przyczep właściwość należy do sądu właściwego dla miejsca zamieszkania, domicylu, pobytu lub siedziby dłużnika. W przypadku egzekucji w odniesieniu do wykonania nakazu lub zakazu właściwość ma sąd właściwy dla miejsca, w którym należy wykonać nakaz lub zakaz.

Właściwość sądu w sprawach konsumenckich

W sprawach konsumenckich właściwość ma sąd właściwy dla miejsca zamieszkania lub faktycznego domicylu konsumenta. Właściwość tego sądu ma charakter wyłączny i niezmienny, chyba że strony – w drodze negocjacji – wspólnie postanowią o wyborze innego sądu. Czynności procesowych dokonanych przez konsumenta wyraźnie po wszczęciu postępowania nie można uznać za mające wartość równoważną negocjacji i nie mogą one uzasadniać wyboru innego sądu.

2.2.2.1 W jakim przypadku mam możliwość wyboru pomiędzy sądem w miejscu zamieszkania pozwanego (sąd wyznaczony przez zastosowanie podstawowej zasady) a innym sądem?

W niektórych przypadkach powód ma możliwość wyboru sądu, przed który wytoczy powództwo. Jest to tzw. właściwość przemienna, która ma zastosowanie w szczególności do spraw dotyczących zobowiązań względem określonych osób: w takim przypadku – poza sądem właściwym dla miejsca domicylu pozwanego – właściwość ma również sąd właściwy dla miejsca powstania zobowiązania lub miejsca, w którym zobowiązanie to ma zostać wykonane.

2.2.2.2 W jakim przypadku muszę wybrać sąd inny niż ten właściwy dla miejsca zamieszkania pozwanego (sąd wyznaczony przez zastosowanie podstawowej zasady)?

Sąd właściwy dla miejsca zamieszkania pozwanego nie ma właściwości, w przypadku gdy prawo włoskie przewiduje właściwość wyłączną innego sądu. W tym zakresie zob. sekcja 2.2.2 („Wyjątki od podstawowej zasady”).

2.2.2.3 Czy strony mogą samodzielnie określić jako właściwy sąd, który w innym wypadku nie byłby właściwy?

Z wyjątkiem przypadków, w których właściwość sądu jest niezmienna (nie można od niej odstąpić w drodze umowy), strony mogą wspólnie wybrać inny sąd (art. 20 kodeksu postępowania cywilnego).

3 W przypadku gdy właściwość mają sądy szczególne, w jaki sposób mogę dowiedzieć się, do którego z nich należy się zwrócić?

Jeżeli właściwość należy do sądu szczególnego, zastosowanie mają kryteria dotyczące właściwości sądów określone w odpowiednich przepisach szczególnych.

Sądy administracyjne Właściwość w przypadku sporów dotyczących środków, aktów, umów lub postępowania organów administracyjnych posiada zawsze regionalny trybunał administracyjny na obszarze, na którym znajduje się siedziba tych organów. Regionalny trybunał administracyjny ma zawsze właściwość w przypadku sporów dotyczących środków, aktów, umów lub postępowania organów administracji publicznej, których bezpośrednie skutki ograniczają się do obszaru regionu, w którym znajduje się siedziba tego trybunału. W przypadku sporów dotyczących urzędników służby cywilnej właściwość ma zawsze sąd właściwy dla miejsca ich zatrudnienia. W innych przypadkach właściwość – w odniesieniu do czynności podejmowanych w imieniu państwa – ma zawsze Regionalny Trybunał Administracyjny dla regionu Lacjum (z siedzibą w Rzymie) oraz – w odniesieniu do czynności podmiotów publicznych o charakterze ponadregionalnym – regionalny trybunał administracyjny, w którego okręgu podmiot taki ma siedzibę.

Izby skarbowe Izby skarbowe dla prowincji są właściwe do rozpoznawania wszystkich skarg przeciwko organom oraz poborcom podatkowym posiadającym siedzibę na obszarze ich właściwości. Jeżeli skarga dotyczy dowolnego wydziału Urzędu Skarbowego (Agenzia delle Entrate) posiadającego właściwość na całym terytorium Włoch lub na jego części, sądem właściwym jest izba skarbowa dla prowincji, w której posiada siedzibę urząd wypełniający obowiązki stanowiące przedmiot skargi.

Powiązane strony

► *Konstytucja Republiki Włoskiej* (EN)

https://www.senato.it/sites/default/files/media-documents/COST_INGLESE.pdf

► *Włoskie ustawy i kodeksy* (IT)

<https://www.normattiva.it/?language=en>

► Włoski kodeks postępowania cywilnego (IT)

<http://www.altalex.com/documents/codici-altalex/2015/01/02/codice-di-procedura-civile>

► Włoski kodeks postępowania administracyjnego – wersja w języku angielskim (EN)

https://www.giustizia-amministrativa.it/cdsintra/wcm/idc/groups/public/documents/document/mday/mzk3/~edisp/nsiga_4276977.pdf

► Włoski kodeks postępowania administracyjnego (FR)

https://www.giustizia-amministrativa.it/cdsintra/wcm/idc/groups/public/documents/document/mday/njiz/~edisp/nsiga_4506451.pdf

► Włoski kodeks postępowania administracyjnego (DE)

https://www.giustizia-amministrativa.it/cdsintra/wcm/idc/groups/public/documents/document/mday/nda5/~edisp/nsiga_4289867.pdf

► System sądowy we Włoszech (EN)

https://www.csm.it/web/csm-international-corer/consiglio-superiore-della-magistratura/sistema-giudiziario-italiano?show=true&title=&show_breadcrumb=

► Ordynacja podatkowa (EN)

<http://def.finanze.it/DocTribFrontend/getAttoNormativoDetail.do?id=%7bECD81E71-D37B-4722-AA36-116B5BCB2232%7d>

► Ministerstwo Sprawiedliwości (IT)

<https://www.giustizia.it/giustizia>

Ostatnia aktualizacja: 20/12/2021

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwy punkt kontaktowy Europejskiej Sieci Sądowej (EJN). Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej. Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. ESS ani Komisja Europejska nie ponoszą odpowiedzialności za wszelkie informacje, dane lub odniesienia zawarte w tym dokumencie.

Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.